THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DEC 18
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

The Daily Hebrew Journal

דער אידישער ژורנאל

A JEWISH CANADIAN DAILY Circulated All Over CANADA And Abroad

קאליטיש
אונאפהענגיג
נאציאנאל
א ציימונג וועלכע כיט
פרייהייט פון אידיסדוק
צו אלע שיכטען.

VOLUME XVIII No 1749 | Monday, December 14th, 1931 | יום ב׳, ד׳ טבת, פרשה ויגש, תרצ״ב. | טאראנטא, מאנטאג דער 14־טער דעצעמבער, 1931. | PRICE THREE CENTS

די גאנצע וועלט פראטעסטירט צוזאמען מיט אייך, זאגט סער וויליאם מיולאק ביי ריזיגסטער פראטעסט־פארזאמלונג אין טאראנטא

N. Y. Public Library
476 Fifth Ave
NEW YORK N.Y.

פולער טעקסט פון דער פראטעסט רעזאלוציע אנגענומען ביים מיטינג

א רעזאלוציע וועלכע האט אמ־בעסטען אויסגעדריקט די סענטימענ־טען פון די פארזאמעלטע איז פארגע־לייענט געווארען פון מ. וויינסגאל און איז אונטערשטיצט געווארען פון אל־דערמאן דושיר, דושיר, גלעם.

די רעזאלוציע לייענט זיך:

"מיר, די אידען פון טאראנטא, ביי א פארזאמלונג אין וועלכער עס באטייל־ליגען זיך רעגיערונגס פארטרעטער, דריקען דערמיט אויס אונזער שטים פון פראטעסט און פארדאמנונג, צוזאמען מיט דער גאנצער ציוויליזירטער וועלט געגען די גרויזאמע פארפאלגונגען, סאי דורך פאנראמען, באיקאטען אדער פא־ליטיש וואס דאס פוילישע אידענטום האט זיך צו אויסשטעהן פון די ביר־גער פון דער פוילישער רעפובליק.

"די פארפאלגונגען ווערען צוגע־זעהן פון דער רעגיערונג און זי איז גלייכגילטיג וועגען דעם גורל פון אירע דריי מיליאן אידען.

"הויפטזעכליך גלייכגילטיג האט זיך די פוילישע רעגיערונג ארויסגעוויי־זען אינ׳ם ווייט־פארשפרייטען עקאנא־מישען באיקאט געגען דער אידישער באפעלקערונג — א מינגאריטעט וועמענס ביז־איצטיגער עקאנאמישער צו־שטאנד האט זי געבראכט צום ברעג פון אונטערגאנג.

"אין נאמען פון דער פרייהייט וואס פוילען האט דערגרייכט מיט דער הילף פון אלע רעגיערונגען פון דער וועלט, אפעלירען מיר, די אידען פון טארנאטא, צו דער רעגיערונג פון פוי־לען און צום באוואוסטזיין פון דער ציוויליזירטער וועלט, צו אפהיטען די רעכט פון די אידען אלס בירגער פון פוילען און צו געבען זיי גערעכטיגקייט און גלייכהייט און די געלעגענהייט פאר א פרידליכען עקאנאמישען צוזא־מענלעבען.

"אין נאמען פון די דעמאקראטי־שע פרינציפען אויף וועלכע די רעגיע־רונג פון אונזער לאנד איז באזירט, אפעלירען מיר אז די לאנדער רעגיע־רונג זאל אויפפארערען פוילען, דורך דער עפענטליכער מיינונג, זי זאל מא־כען א סוף צו די ליידען פון די אי־דען".

אייער פראטעסט איז א בארעכטיגטער, זאגט אטורני־דזשענעראל פריים

מעיאר׳ס פערזענליכער פארטרעטער, קאנטראלער סימפסאן שליסט זיך אן אינ׳ם פראטעסט און דערקלעהרט אז די גאנצע באפעלקערונג אין טארנאטא איז אין סימפאטיע מיט די אידען. — רבי סאקס האלט גלענצענדע רעדע שילדערענדיג א בילד פון דעם אמת׳ען אידישען לעבען אין פוילען. — רבי גרויבארט, ראביי איזענדראט, רבי גארדאן און אנ־דערע צווישען די רעדנער.

פראטעסט־דעמאנסטראציע איז געווען א גרויסע אנקלאגע נעגען פוילען

"ניט נאר די אידען פון דער גאנ־צער וועלט, נאר די גאנצע אויסערליכע וועלט, שליסט זיך אן מיט אייך צוזאמען, אידען פון טארנאנטא, אין פראטעסט גע־גען די פארפאלגונגען אויף אייערע ברי־דער אין פוילען".

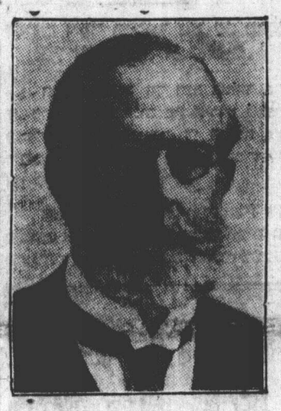

סער וויליאם מיולאק

די דאזיגע ווערטער האט נעכטען בייטאג געזאגט סער וויליאם מיולאק, טשיף דזשאסטיס פון אנטאריא, און עקטינג ליוטענאנט־גאווערנאר פון אל־זער פראווינץ ביי דעם ריזיגען פראטעסט־מיטינג, וועלכער איז פון די טארנאטא׳ר אידען נעכטען אפגעהאלטען געווארען אין סטעגדערד טעאטער.

מיט שטונדען פריהער, פאר דער באַ־שטימטער צייט פון דער פארזאמלונג, איז געווארען קלאהר אז דאס סטענדער טעא־טער וועט זיין ווייט ניט גרויס גענוג צו אריינגענעמען אלע פרייזענטער אידען, וועל־כע האבען געשטראמט פון יעדען ווינקעל פון שטארט צום טעאטער.

און דאס איז געווען טראץ דעם אונ־גינסטיגען וועטער און טראץ דעם רעגען און מיזעראבעלער קעלט וועלכע האט זיך איינגענעסען אין די ביינער.

מאסען אידען פון אלע קלאסען און אלע שיכטען האבען זיך דעם גאנצען נאכמיטאג געכטען געצוזען צום סטענ־דערד טעאטער.

דאס טעאטער איז גאנץ שנעל גע־ווארען איבערפולט און הונדערטער זענען געבליבען אין דרויסען. פאר די דאזיגע הונדערטער אין־דרויסען־געבליבענע, איז שנעל אראנזשירט געווארען אין די גרויסע לאנדראנער שולן.

אבער דאס האט זיך אויך ארויסגע־וויזען ניט גענוג. דאן איז געלומען גע־ווארען די אסטראווצער שולן אויף סיסעל סטריט. איבעראל זענען ניט נאר די זיץ־פלעצער נאר אפילו די דירכגאנגען געווען איבערגעפאקט. איבעראל איז געווען קאפ אויף קאפ. איבעראל זענען אידען גע־שטאנען געפרעסט ווי הערינג און האבען

רבי ס. סאקס

געדולדיג אויסגעהערט די פראטעסט־רע־דעס, וועלכע זענען געהאלטען געווארען פון די אנגעזעהענסטע פערזענליכקייטען אין אונזער פאליטישען און געזעלשאפט־ליכען לעבען אין לאנד.

האנ. וו. א. פריים

אטורני דזשענעראל פריים האלט באגייסטערטע רעדע

אויסער סער וויליאם מיולאק, דער גרייז־גרויזער העכסטער ריכטער פון אנ־טאריא, איז די קרולסליכע באפעלקערונג פון אונזער פראווינץ אויך געווען פאר־טראטען דורך דעם אטורני דזשענעראל און עקטינג פרעמיער פון אנטאריא, האנ. וו. א. פריים, ווי אויך קאנטראלער דזשיימס סימפסאן, וועלכער איז געקומען אלס אפיציעלער פארטרעטער פון דער שטאדט טארנאנטא (אין דער אבוועזענ־הייט פונ׳ם מעיאר) און אויך אלס וויצע־פרעזידענט פון דעם טריירס און לייבאר קאנגרעס פון קאנאדע.

עס איז אויך געווען עקס־קאנטראלער קלאוד פיערס.

עקטינג פרעמיער פריים האט אין א הארציגער רעדע באראכטיגט די אידישע

מעהרער נייעס וועגן דעם פראטעסט־מיטינג אויף פיידזש 3.

איר ארעסטירט אין טשעכאסלאוואקיע אויף מארד־קלאגע

פראג, דעצ. 13, (איטא).

דער אידישער סוחר שמואל וויס־בערגער איז ארעסטירט געווארען פון דער זשאנדארמעריע אינ׳ם שטעדטעל מיכאעלאוועץ, סלאוואקיע, אויס׳ן פאר־אכט אז ער האט דערשאסען 2 קריסט־ליכע פויערים אין 1918, ווען ער האט אנגעהאלטען דעם אמט אלס געהילף־זשאנדארם.

די אלגעמיינע מיינונג איז, אז דאס איז געמאכט געווארען אלס א געגען־ענט־פער צו די אידישע קריוודעס אין פאר־בינדונג מיט דער הארא פויס.

62 טויזענט אידען אין אמ־סטערדאם

אמסטערדאם, דעצ. 13, (איטא).

אין אמסטערדאם זענען איצט פא־ראן 62,443 אידען, לויט סטאטיסטיק, וואס די אשכנ׳ישע קהלה האט געזא־מלט און וואס־זענען דא היינט פאר־עפענטליכט געווארען.

אייער פרעזידענט פון דער פרעזידענטן־קאנפערענץ

אלדערמאן נייטען פיליפס קיי. סי.

נייטען פיליפס פראטעסטירט אין „מעסעדזש" געגען פוילישע פאגראמען

צוליעב אבוועזענהייט פון שטארט האט אלדערמאן נייטען פהיליפס קיי. סי. וועלכער האט געזאלט זיין איינער פון די רעדנער ביי דער פראטעסט פארזאמלונג צוגעשיקט דעם פאלגענדן ברעף צו ראביי סאקס, דער פערזיצענדער פון דער פראטעסט פארזאמלונג אין סטענדערד טעאטער.

דער פערזיצענדער האט געלעזען דעם ברעף אין וועלכען עס ווערט צגו־שען אנדערעס געזאגט:

"חשובער רבי ס. סאקס: —

"איך באדויער פון מיין טיעפסטען האַרצען, וואס צוליעב מיין אבוועזענ־הייט פון שטארט, וועל איך זיך ניט קענען באטייליגען צוזאמען מיט דער גאנצער אידישער באפעלקערונג אין טארנאטא צו פראטעסטירען געגען די רדיפות אויף אונזערע ברידער אין פוי־לען. וואו א מענשליך הארץ קלאפט נאר, אזן אונטערשיער פון דאסען אדער אפשטאם, בין איך זיכער, אז עס הערשט א סימפאטיע־געפיהל און ערנסטער ווילען צו זעהן אז, די פאר־פאלגונגען אויף אידען אין פוילען, זא־לען אפגעשטעלט ווערען.

די געשיכטע פון דעם אידישען פאלק איז א לעבענדיגע איבערצייגונג פון דעם פאקט, אז אן אידעע לעבט איבער אלע שווערינקייטען און שטערונגען, אפילו פעלקער ווי די שטאלצע רוים, די מעכטיגע בבל און סיריע, און דעמאָ־טישע מצרים, האבען ניט געקאנט אויסראטען דאס אידישע פאלק. אויב די אידען האבען געקענט איבערלעבען די מעכטיגע אכיסיין פון רוים, בבל, סיריע און עגיפטען, וועלען זיי זיכער אויך איבערלעבען פוילען און אלע אנ־דערע פארפאלגער זייערע.

מיר לעבען דאך אבער היינט, דוקט זיך אין א ציוויליזירטער צייט. און עס איז דאריבער ניט האפען אז דער איינפלוס פון דער ציוויליזירטער וועלט וועט ווירקען צו מאכען א סוף פון דער פארפאלגונג אויף דעם איר און עס וועט איהם געגעבען ווערען די מע־ליפקייט צו קענען ווייטער מאכען זיי־נע גרויסע בייטראגען פאר דער וועלט.

איך גלויב אז אזוי גרויס ווי דער אידישער בייטראג איז געווען אין דער פארגאנגענהייט פאר דער וועלט וועט ער אין דער צוקונפט נאך קענען משר־דער בייטראגען.

זאל די היינטיגע פראטעסט פאר־זאמלונג פון די טאראנטער אידען ברענגען גינסטיגע רעזולטאטען פאר אונזערע ברידער און שוועסטער אין פוילען.

אייער ערגעבענסטער
אלדערמאן נייטען פיליפס קיי. סי.

מאן וואס האט באשווינדעלט טיקעט אנענט, ארעסטירט אין דעטראיט

אנענט תשארלז העמינג. די דעטראיטער פאליציי האט געפונען א סך פונ׳ם געלט וואס וואס ראוז האט אויסגעשווינדעלט.

אין גוועלף האט די נייעס וועגען דעם ארעסט פון מר. ראוז ארויסגערופען גרויס דערשטוינונג, ווייל ער איז געווען בא־קאנט אלס אן אנשטענדיגער בירגער מיט אן עהרליכער רעפוטאציע.

וואס עס האט איהם געצויגען צו באגעהן אזא שווינדעל איז ניט באקאנט.

ציוניסטישע עקזעקוטי־וו וואהלען נעמען שפאלטונגען און אנארכיע

לאנדאן, דעצ. 13, (איטא).

אויפגעהמענדיג דעם רעוויזיאניסטי־שען באשלוס בנוגע דאס רעכט צו טאמ־לירען אן אינדעפענדענט ארגאניזאציע, האט די ציוניסטישע עקזעקוטיווע אנגע־נומען א רעזאלוציע דערקלערענדיג, אז די ציוניסטישע עקזעקוטיווע וועט באשיי־צען די איינגקייט און נאנצקייט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

די רעזאלוציע ווארפט אויך אפ די באשולדיגונג, אז די עקזעקוטיווע זוכט צו אונטערדריקען די מיינונגען פון דער אפאזיציע אין די רייען פון דער ארגאר־ניזאציע, אבער זי ווארנט אז זי וועט באַ־קעמפען מיט יעדער מעגליקייט אנארכיע און שטערונג.

יאפאן האט שוין אפגע־שאפט דעם נאלד סטענדערד

טאקיא, דעצ. 13.

די נייע יאפאנעזישע רעגירונג (מאנ־סעדוואטיווע) האט אלס איהר ערשטער אפיציעלער אקט סוספענדירט היינט דעם גאלד־סטענדערד און האט ארויסגעלייגט אן עמבארגא אויפ׳ן עקספארט פון גאלד פון לאנד.

פינאנץ מיניסטער פארעקיא טאקא־האשי, האט ארויסגעגעבען א סטייט־מענט, אין וועלכען ער שטעלט זיך אפ וועגען דער־קריטישער עקאנאמישער סי־טואציע אין וועלכער דאס לאנד געפינט זיך שוין מאנאטען־לאנג.

דער סטייטמענט איז קורץ און שארף. עס לויטעט אז יעדער איינער וואס וויל עקספארטירען גאלד פון לאנד מוז פרי הער באקומען אן ערלויבעניש פון דעם פינאנץ מיניסטער.

א נייע שטרענגע שטעלונג בנוגע מאנדזשוריע ווערט איצט דערוואַרט פון דער נייער רעגירונג.

די יאפאנעזישע רעגירונג איז די 15־טע וועלכע האט אפגעשאפט דעם גאלד־סטענדערד. דער גאלד־פלוס נאך אמע־ריקע איז פאקטיש איצט אפגעשטעלט געווארען.

איר ארעסטירט אין טשעכאסלאוואקיע אויף מארד־קלאגע

פראג, דעצ. 13, (איטא).

דער אידישער סוחר שמואל וויס־בערגער איז ארעסטירט געווארען פון דער זשאנדארמעריע אינ׳ם שטעדטעל מיכאעלאוועץ, סלאוואקיע, אויס׳ן פאר־אכט אז ער האט דערשאסען 2 קריסט־ליכע פויערים אין 1918, ווען ער האט אנגעהאלטען דעם אמט אלס געהילף־זשאנדארם.

די אלגעמיינע מיינונג איז, אז דאס איז געמאכט געווארען אלס א געגען־ענט־פער צו די אידישע קריוודעס אין פאר־בינדונג מיט דער הארא פויס.

לאנדאנער שוהל איבערגעפאקט מיט ריזיגען פראטעסט עולם

דער גרויסער עולם, וואס האט ניט געהאט די זכיה אריינגעלאזען צו ווערען אין סטענדערד טעאטער, האט דערפאר געהאט די זכיה אפצוהאלטען אן איינ־נעם פראטעסט מיטינג אין לאנדאנער שוהל מיט אטורני דזשענעראל, קאל. פריים, אלס איינעם פון די הויפט רעד־נער.

דער איבערפלוס מענשען פון דעם הויפט פראטעסט מיטינג האט אנגעפילט די לאנדאנער שוהל און די אסטראווצער שוהל, און עס האט בלויז געפעהלט אן ארגאניזאטאר, וואס זאל אראנזשירען נאך א מיטינג אין א פערטען זאל פאר די מענשען, וואס האבען אין די שוהלען שוין ניט געקענט אריינגעהן.

ווען דער אטורני דזשענעראל איז אריינגעקומען אין דער לאנדאנער שוהל, באגלייט פון ע. פ. סינגער, מ.פ.פ., אל־דערמאן נלאס און אנדערע, האט געהאל־טען אין רעדען מר. קרעמער. ער האט געטאדעלט יענע אידען וועלכע האבען גע־זוכט צו צושטערען די פראטעסט דע־מאנסטראציע. דאן איז ער אריבער צו רעדען אין ענגליש, און אויסדרייקענדיג די זיכערקייט אין דער פוילישער רעגי־רונג׳ס שולד אין די פאגראמען, האט ער אויסגעפארערט דער קאנאדער רעגירונג איבערצונעבען אונזער פראטעסט און נעהמען א האנט אויף אפצושטעלען די אכזריות׳דיגע געשעהענישען.

די שארפסטע רעדע האט אין שוהל געהאלטען ע. פ. סינגער, דער מעמבער פון פראוויינציעלען פארלאמענט, וועלכער האט פארגעשטעלט דעם אטורנע דזשע־נעראל.

אין א שטארקער, מיטרייסענדער רעדע האט ער מיט משלים און היסטא־

(פארזעצונג אויף פייריש 3)

גרויסער עולם נעקומען צו ראסעלס רעקציע

דער גרויסער מעסי־האל איז שבת אוועגט געווען איבערגעפאקט מיט אן אינטעליגענטען עולם וועלכער איז געקו־מען הערען די לעקציע פון איינעם פון די גרעסטע דענקער פון אונזער היינטיגער צייט, בערטראנד ראסעל.

ראסעל האט גערעדט איבער דער טעמע „די זינד פון אונזער ציוויליזא־ציע". די לעקציע האט אבער געטראגען דעם כאראקטער פון א דיסקוסיע, ווייל באלד נאך דער לעקציע האבען די אנווע־זענדע געשטעלט דעם לעקטאר פארשי־דענע פראגען אויף וועלכע ער האט גע־ענטפערט.

דער מעסי־האל איז שוין לאנג ניט געווען אזוי גוט באזוכט ווי שבת אוועגט ביי דער בערטראנד ראסעל לעקציע.

מאלי פיקאן ניט אריינגעלאזען קיין אונגארן

בודאפעסט, אונגארן, דעצ. 13, (איטא).

די אונגארישע רעגירונג האט זיך אנטזאגט צו געבען א וויזע פאר מאלי פיקאן, דערקלערהדענדיג אז אידישע פאר־שטעלונגען זענען ניט ווינשענסווערט אן דער פריסטמעס־צייט.

א ספעציעלער אפיעל צום מיניס־טעריום האט ניט געבראכט קיינע רעזול־טאטען.

ביידע ווילנער אידען קריגען 2 טאנאטען געפענעניש

ווילנע, דעצ. 13, (איטא).

די צוויי אידען, קארפעל און געל־פער, זענען פאראורטייילט געווארען צו 2 מאנאטען טורמע יעדער, אונטער דער קלאגע, אז זיי האבען געהעצט צו נקמה־אקטען אין דעם טאג פון די אנטיסעמי־טישע עקסצעסען אין ווילנע, דעם 10־טען נאוועמבער.

אינגאנץ קארפאוויצא, א שטאדטי־שער באאמטער, וועלכער האט אויסגע־שלאגען די פענסטער אין דריי אידישע קראמען, בעת די אנטיסעמיטישע אומרו־הען אין דעם זעלבען טאג, איז פרייגע־שפראכען געווארען.

די דריי וואכען וואס קארפעל און געלפער זענען געזעסען אין טורמע ביז דעם פראצעס, וועלען אראפגערעכענט ווערען פון דער צייט צו וועלכער זיי זע־נען פאראורטייילט געווארען. דער פרא־צעס פון קארפעל׳ן און געלפער׳ן איז דער־ערשטער פון 40 פראצעסען אין פארבינ־דונג מיט די עקסצעסען.

איר ארעסטירט אין בעסאראביע איז איצט א טרויעריגע

קישענעוו, דעצ. 13, (איטא).

די שרעקליכע עקאנאמישע לאגע פון די בעסאראבער אידען איז ווידער פאר־געלייגט געווארען פאר דער רעגירונג אויף א מיטינג, וואס איז פארגעפען געווארען דורך דעם בעסאראבישען מיניסטער, גע־נעראל רישקאנו, מיט׳ן צוועק צו דיסקו־טירען די עקאנאמישע לאגע אין דער דא־זיגער פראווינץ.

די פראגע פון די צעהן טויזענט אי־דישע „שטאטענלאזע" איז געווען צוויי־שען די הויפט־פונקטען, וואס די אידישע דעלעגאציע האט אויף זיי אויסמערקזאם געמאכט. די דעלעגאציע האט אנגעווי־זען, אז טראץ די פארשידענע פילמאליגע פארשפרעכונגס מצד דער צענטראלער רע־גירונג, ליידען, די דאזיגע שטאטענלאזע נאך אלץ פון די־שווערע פארמאליטעטען און פון דעם, וואס זייער לאגע אלס איינ־וואוינער איז נאך אלץ ניט קיין זיכערע.

אנטי־אידישער געזעץ־פראָ־יעקט אין עסטרייך

וויען, דעצע. 13, (איטא).

דער פראיעקט פון א געזעץ, וואס ניט ספעציעלע פרווילעגיעס צו קריסט־ליכע סטודענטען אין די אוניווערזיטעטען, וועט מאנטאג (היינט) פארגעלייגט ווע־רען אין פארלאמענט דורך דער עסטריי־כישער רעגירונג.

עס ווערט דא פאראויסגעזאגט, אז דער געזעץ וועט זיכער אנגענומען ווע־רען, ווייל דער ארבייטסשאפ פיפל האט צוריקגעצויגען זיין געגנערשאפט צו דעם דאזיגען געזעץ.

לאגע פון אידען אין בעסאראביע איז איצט א טרויעריגע

קישענעוו, דעצ. 13, (איטא).

די שרעקליכע עקאנאמישע לאגע פון די בעסאראבער אידען איז ווידער פאר־געלייגט געווארען פאר דער רעגירונג אויף א מיטינג, וואס איז פארגעפען געווארען דורך דעם בעסאראבישען מיניסטער, גע־נעראל רישקאנו, מיט׳ן צוועק צו דיסקו־טירען די עקאנאמישע לאגע אין דער דא־זיגער פראווינץ.

די פראגע פון די צעהן טויזענט אי־דישע „שטאטענלאזע" איז געווען צוויי־שען די הויפט־פונקטען, וואס די אידישע דעלעגאציע האט אויף זיי אויסמערקזאם געמאכט. די דעלעגאציע האט אנגעווי־זען, אז טראץ די פארשידענע פילמאליגע פארשפרעכונגס מצד דער צענטראלער רע־גירונג, ליידען, די דאזיגע שטאטענלאזע נאך אלץ פון די־שווערע פארמאליטעטען

אנטי־אידישע רעזאלוציע אין בוקא־וויינער שטעדטעל, פארשמוצט טשערנאוויץ, דעצ. 13, (איטא).

די ברוינמער אין דעם בוקאוויינער אידישען שטעדטעל, בעראמעט, זענען פארשמוצט געווארען דורך די פייערים אלס א נקמה־אקט נעגען דער רעגירונג.

אין איינעם פון די ברוינמער איז געפונען געווארען א צעטעל, וואס זאגט, אז אלע ברוינמער וועלען פארשמוצט ווע־רען, אויב די רעגירונג וועט ניט נאכגע־בען די פאדערונג פון די פייערים צו אונ־ליירען זייערע חובות און ר׳נדזירען זיי־ערע שטייערען.